

I7-9-I966

. . . . 'Από τήν Ποντιακή λαογραφία

. Σ Η Μ Α

Ο.- "Ονταν οἱ Τοῦρκοὶ ἐσάρεφαν τήν Τραπεζούνταν.-Κείμενο Στάθη Εὐσταθιάδη. Στή λύρα ὁ Γιωργος Κουσίδης καί ὁ Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης. Συμμετέχει ὁ Χρῦσανθος. Τό πρόγραμμα παρουσιάζει ὁ Πέτρος Καλπακίδης.

. τό σῆμα σβῆνει

Ο.- Κρατοῦσε ~~γερὰ~~ τό Κάστρο τῆς Τραπεζούντας καί στάθηκε ὡς τό τέλος φωτεινό προπύργιο ἐλληνισμοῦ, ὅταν, μετὰ τήν πτώση τῆς Κωνσταντινούπολης, ἔπεφταν στά χέρια τῶν ἀπίστων, τό ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὅλα τὰ ἐλληνικά Κάστρα. Ἡ Αὐτοκρατορία τῶν Μεγαλοκομνηνῶν ἦταν τό τελευταῖο ἐλληνικό Κάστρο. Ἰδρύθηκε τό 1204 καί εἶχε ζωὴ πάνω ἀπό δυόμισυ περίπου αἰῶνες.

Ἡ πτώση τῆς Κωνσταντινούπολης ἦταν μεγίστη ἐθνική συμφορά. Τό θλιβερό μήνυμα συνεκλόνησε τήν ψυχὴ τῶν Ἑλληνοποντίων. Ἡ ποντιακή μοῦσα ἔφαλλε τό τραγικό περιστατικό μέ τρόπο ὑπέροχο.

. Λ Υ Ρ Α

Ν' ἀγλῇ ἐμᾶς νά βάλῃ ἐμᾶς, οἱ Τοῦρκοὶ τήν Πόλ' ἐπαίραν.
ἐπαίραν τό βασιλοσκάμ' κι' ἐλάεν Ἀφεντία

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

(Ἡ λύρα σταματᾷ)

"Οταν, ὅσπερ ἀπὸ 8 χρόνια, ἡ λαλαπα τῶν βαρβάρων ἀπειλοῦσε καί τήν Τραπεζούντα - 1461 - οἱ ἐλπίδες τῶν πανελλήνων φτερούγισαν γύρω ἀπὸ τό Κάστρο τῶν Κομνηνῶν καί ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους δομήθηκε ἐπὶ τό σάλπισμα τῶν ἐλληνικῶν αἰῶνων. Ὁ ποντιακὸς λαὸς θέλησε νά γίνη, στήν κρίσιμη ἐκείνη ὥρα, ὁλοκαύτωμα στό βωμό τῶν δοξασμένων ἀγώνων γιά τό ἔθνος.

Ὁ Μωάμεθ Β' ὁ Πορθητὴς βρίσκεται μέ τόν ἄρτια ὁργανωμένο στρατὸ τοῦ ἔξω ἀπὸ τήν Τραπεζούντα. Οὔτε ἀπὸ τῆ Δυτικῆ Εὐρώπῃ, οὔτε ἀπὸ πουθενά ἄλλοῦ, ἔρχεται ἐνίσχυση. Οἱ πόντιοι ἀκρίτες μάχονται, χωρὶς νά ὑπολογίζουν τό ἀποτέλεσμα ἀπὸ τόν ἄνισο ἀγῶνα.

Ἡ Τραπεζούντα, περικυκλωμένη, περισφίγγεται μέρα μέ τήν μέρα, ὥρα μέ τήν ὥρα. Ὁ ἐχθρὸς προβαίνει κάθε τόσο σέ δελεαστικές προτάσεις γιά συνθηκολόγηση, οὐσιαστικά γιά παράδοση....

Εἶναι δεκαπενταύγουστο τοῦ ἔτους 1461. Ἐκείνη τήν νύχτα ὁ αὐτο-

κράτορας τῆς Τραπεζούντας, Δαβίδ Κομνηνός, ξημερώθηκε μέ ὅλους τοὺς συνεργάτες του. Ἀγρυπνος ὅμως, νύχτες ὁλόκληρες, στάθηκε ὁ ὑπερήφανος ποντιακός λαός, ἀνένδοτος μαχητής γιὰ τὰ ἰδανικά τοῦ ἔθνους, γιὰ τή δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Τοῦρκοι ἐπὶ μένουν γιὰ συνθηκολόγηση. Ὁ ποντιακός λαός ἀπορρίπτει κάθε ταπεινωτική πρόταση. Θέλει νά ζήσει ἐλεύθερος. Οἱ πόντιοι ἀκρίτες εἶναι ἔτοιμοι νά πεθάνουν ὅλοι, δέν ἀνέχονται σέ καμμιά περίπτωσι τήν ὑποδούλωση καί ταπείνωση. Ὅμως, πάνω στήν κρίσιμη ὥρα, οἱ ἄρχοντες λιποψυχοῦν. Οἱ διαπραγματεύσεις προχωροῦν, γιὰ νά τελειώσουν μέ μιὰ συνθηκολόγηση, μέ τόν βασιικό ὅρο νά παραδοθῇ ἡ Τραπεζούντα στό Σουλτάνο, ὁ ὁποῖος ἔδινε τήν ὑπόσχεση, ὅτι θά σεβασθῇ βασιικά δικαιώματα τοῦ ποντιακοῦ λαοῦ. Ἀπό τήν πρώτη κιόλας στιγμή, ὁ ποντιακός λαός ἀπέριψε τούτη τήν συνθηκολόγηση καί φανέρωσε στους ἄρχοντές του, ὅτι δέν θά ὑποταχθῇ στήν ἀντιεθνική συναλλαγή τους καί ὅτι θά πολεμήσῃ χωρὶς καμμιά ὑποχώρηση.

Οἱ λιποψυχήσαντες ἄρχοντες δέν εἶχαν καλό τέλος. Κατάλαβαν τό λάθος τους, ὅμως ἦταν ἀργά. Ὁ ποντιακός λαός συνέχισε τήν ἡρωική του ἀντίσταση πάνω στά βουνά τοῦ Πόντου. Ὁ ἀγῶνας τοῦ αὐτοῦ δημιούργησε τίς ἐθνικοψυχολογικές ἐκεῖνες προϋποθέσεις γιὰ τήν ἐδραίωση τῆς πίστεως τῶν ἑλληνοποντίων, ὅτι τὰ τραγικά ἐκεῖνα γεγονότα ἀποτελοῦσαν μιὰ φοβερή δοκιμασία τοῦ ἔθνους, ἀλλά καί τό φωτεινό ὁρόσημο γιὰ τήν ἀνάστασή του στήν κατάλληλη ὥρα.

Ἡ ποντιακή μοῦσα ἔφαλλε καί πάλι τήν τραγική συμφορὰ τοῦ γένους, ὅμως μέ πολύ αἰσιόδοξη πρόβλεψη...

. Λ Υ Ρ Α

Ἡ Ρωμανία ἐπέρασεν, ἡ Ρωμανία ἐπάρθεν

Ἡ Ρωμανία ἄν πέρασεν, ἀνθεῖ καί φέρει κι' ἄλλο

. Λ Υ Ρ - Τ Ρ Α Γ

Ἔτσι, ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι περιέζωναν τήν θρυλική Πόλη, τήν Τραπεζούντα καί τήν κατελάμβαναν μέ μιὰ ταπεινωτική καί προδοτική συνθηκολόγηση, οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, οἱ ὑπερήφανοι πόντιοι ἀκρίτες, ὁ λαός, ἀντιστεκόταν καί ἔδινε φτερά στά ὄνειρα τοῦ ἔθνους...

Πάνω στά δοξασμένα βουνά τοῦ Πόντου οἱ Τραντέλλενοι, οἱ γίγαντες Ἕλληνες μαχητές, θέρμαιναν καί γιγάντωναν τήν μεγάλη ἰδέα γιὰ τήν ἀνάσταση τοῦ γένους. Ἡ ποντιακή μοῦσα ὕμνοῦσε τή λεβεντιά τους, μά πρό παντός τήν ὑπερηφάνειά τῆς ἑλληνίδας μάνας, πού γεννοβόλαγε τὰ παλληκάρια τῆς Ἑλλάδας...

(Ψάλλει ή χορωδία)

Νά σάν τή μάναν, πού γεννα, τά τράντα χρόνια μίαν
κι έφτάει υίόν Τραντέλλεναν, ρωμαϊνον παλληγιάρι.

Συνεχίζουμε τό πρόγραμμά μας μέ διάφορους σκοπούς και τραγούδια από
διάφορες περιοχές του Πόντου (5 σκοποί)

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

‘Η έμπομπή μας τελείωσε.

. Σ Η Μ Α

Κοντά σας και πάλι τό έρχόμενο Σάββατο τήν ίδια ώρα. Τήν έμπομπή
αυτή γράφει και επιμελεΐται ο Στάθης Ευσταθιάδης. Στη λύρα ο Γιωργού-
λης Κουγιουμτζίδης και ο Γιώργος Κουσίδης. Συμμετέχει ο Χρυσάνθος.
Τό πρόγραμμα παρουσιάζει ο Πέτρος Καλπανίδης.

. τό σήμα σβήνει